

SPP 728 SLUŽBY ZAMĚSTNANOSTI A PRÁCE S NEZAMĚSTNANÝMI

Vyučující: Mgr. Markéta Horáková, Mgr. Hana Pořízková

Způsob zakončení: zkouška

Anotace

Cílem kurzu je přiblížit posluchačům problematiku trhu práce jako specifické oblasti sociální politiky. Studenti se seznámí se základními procesy na trhu práce a jejich možnými dopady a důsledky ve vztahu k individuální situaci jedince i sociálních skupin. Kurz je koncipován tak, aby posluchači pochopili vazby mezi sociálními a ekonomickými mechanismy, které se podílejí na utváření charakteru trhu práce a následně i politiky zaměstnanosti a pracovního trhu. Posluchači získají přehled o základních principech, cílech, nástrojích a účincích politiky zaměstnanosti a pracovního trhu. Důraz je kladen na opatření a nástroje aktivní politiky trhu práce v národní i evropské perspektivě, na jejich vývoj a specifika vzhledem k různým skupinám nezaměstnaných. Posluchači se seznámí s principy tvorby a uplatňování projektů pro nezaměstnané a s metodami jejich hodnocení.

Program na semestr

1. 41. týden, 6.10. – 12.10.

Soudobé vývojové tendence na trhu práce (Pořízková)

Přeměny ve způsobech organizace výroby, tlak na flexibilitu, terciarizace, „znejistění“ pracovní síly, industriální a postindustriální společnost, globalizace a její důsledky pro pracovní sílu, konceptuální rámec (trh práce, formální/neformální, externí/interní, primární/sekundární, marginalizace na trhu práce).

Povinná četba

- Blažek, L. 2003. *Vývojové tendence podniků*. Brno: Masarykova univerzita. kap.1, 2, 3 *Konceptuální rámec (s. 5-10)*, *Přeměny práce (s. 11-19)*, *Organizace ve vývoji industriální společnosti (s. 21-26)*.
- Mareš, P. 1998. *Nezaměstnanost jako sociální problém*. Praha: SLON. *Kapitola IV. 7 Trh práce, jeho segmentace a rovnováha na trhu práce (str. 53 – 67)*..
- Dürschmidt, J., Taylor, G. 2007. *Globalization, Modernity and Social Change*. New York: Palgrave Macmillian. *kap. 4. The Workplace in Transition: Labour, Time and Space (str. 57-82)*

Rozšiřující četba

- Keller, J. 2007. *Teorie modernizace*. Praha: SLON. *Kap. 3.2 Vzestup nejistoty a něžné barbarství (102-109) a kap. 4. Globalizace (121-148)*.

2. 42. týden, 13.10. – 19.10.

Diferencovaná rizika nezaměstnanosti (Pořízková)

Diferenciace rizik na trhu práce a jejich dopady na strukturu nezaměstnanosti. Mění se role lidského kapitálu. Důsledky vývoje trhu práce pro postavení pracovní síly. Rizikové skupiny uchazečů o zaměstnání.

Povinná četba

- Sirovátka, T. 2002. *Diferencovaná rizika nezaměstnanost*. In: *Menšiny a marginalizované skupiny v České republice*. Brno: Masarykova univerzita (str. 41 – 62).

- Kotíková J. 2003. Rizikové skupiny uchazečů o zaměstnání z pohledu úřadu práce. In Sirovátka, T., Mareš, P. (eds.) *Trh práce, nezaměstnanost a sociální politika*. Brno: Masarykova univerzita (str. 128 – 138).
- Winkler, J a kol. 2005. *Účelové programy na lokálních trzích práce; jejich význam, potřebnost a realizace*. Brno: Masarykova univerzita. Část II. *Analýza potřeb rizikových skupin na českém trhu práce* (str. 67-140)

Rozšiřující četba

- Vyhliďal, J., Mareš. P. 2006. *Mění se rizika a šance na trhu práce*. Praha: VÚPSV.

3. 43. týden, 20.10.-26.10

Nezaměstnanost a jiné formy vyloučení z trhu práce (Horáková)

Struktura a typy nezaměstnanosti, vývoj nezaměstnanosti. Dlouhodobá nezaměstnanost a další formy vyloučení na pracovním trhu. Skupiny ohrožené vyloučením z trhu práce. Důsledky nezaměstnanosti, vazba na koncepty chudoby a sociálního vyloučení.

Povinná četba

- Mareš, P. 2002. *Nezaměstnanost jako sociální problém*. Praha: Slon (str. 73 – 100)
- Hora, O. 2008. *Strategie dlouhodobě nezaměstnaných*. Praha: VÚPSV (str. 1 – 24)

Rozšiřující četba

- Winkler, J.; Klimplová, L.; Žižlavský, M. 2005. *Účelové programy na lokálních trzích práce. Jejich význam, potřebnost a realizace*. Brno: Masarykova univerzita (str. 67-149)

4. 44. týden, 27.10.-2.11.

Evropská dimenze politiky pracovního trhu (Horáková)

Soudobá politika pracovního trhu a její nadnárodní kontext. Evropská strategie zaměstnanosti a národní programy reforem. Otevřená metoda koordinace. Vazba na ostatní typy politik, souvislost s agendou sociálního začleňování EU.

Povinná četba

- *European Employment Strategy*. Dostupné on-line na www.europa.eu.int
- *Národní program reforem ČR*. Dostupné on-line na http://www.mfcr.cz/cps/rde/xchg/mfcr/hs.xml/eu_program_zprava.html
- *Zpráva o plnění Národního Lisabonského programu 2005-2008 (Národního programu reforem České republiky)*. 2007. Dostupné on-line na http://www.vlada.cz/assets/cs/eu/oeu/lisabon1/zpr_va_o_pln_n_npr_r___jen_2007_.pdf

5. 45. týden, 3.11.-9.11.

Systémy veřejných služeb zaměstnanosti (Horáková)

Systémy VSZ a jejich význam v současných politikách pracovního trhu. Nové metody řízení veřejných služeb (new governance, new public management, institutional learning). Organizační struktura politiky pracovního trhu v ČR, vývojové trendy. Funkce VSZ, komunikace ÚP s dalšími subjekty na pracovním trhu. Role soukromého sektoru při zprostředkování zaměstnání.

Povinná četba

- Winkler, J., Žižlavský, M. (eds.). 2004. *Český trh práce a Evropská strategie zaměstnanosti*. Brno: Masarykova univerzita (str. 160 – 195, 216 – 230)

- Kol. autorů. 2003. *Problémy trhu práce a politiky zaměstnanosti. Souhrnná zpráva z výzkumné studie provedené v rámci programu „Moderní společnost“*. Praha, Brno: FSS MU, VUPSV, NVF. (str. 126 – 135)
Dostupné online na <http://portal.mpsv.cz/sz/politikazamest/vyzkumnestudie/zprava.pdf>
- Weinert, P. et al. (eds.). 2001. *Employability: From Theory to Practice*, kap. 1 (str. 3-22)

Rozšiřující četba

- Kotýnková, M.; Němec, F. 2003. *Role soukromých personálních agentur při zprostředkování zaměstnání*. In *Lidské zdroje na trhu práce*. Havlíčkův Brod: Professional Publishing (str. 159-162)

6. 46. týden, 10.11.-16.11.

Aktivní politika zaměstnanosti (APZ) v ČR (Pořízková)

Zákonná úprava aktivní politiky zaměstnanosti v ČR, dílčí nástroje APZ

Povinná četba

- Zákon č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, část V. §104-120, *Aktivní politika zaměstnanosti*
- Sirovátka, T., Rákoczyová, M. 2003. *Přínosy veřejně prospěšných prací k sociálnímu začlenění a získání zaměstnání*, in: Mareš, P., Sirovátka, T. (ed.): *Trh práce, nezaměstnanost, sociální politika*. FSS MU, Brno (str. 220-233).

7. 47. týden, 17.11.-23.11.

Evropský sociální fond (Pořízková)

Seznámení se s jedním ze strukturálních fondů Evropské unie, který se zaměřuje na zvyšování zaměstnatelnosti rizikových skupin na trhu práce, Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost (OP LZZ), Strategie OP LZZ, Priority OP LZZ.

Povinná četba

- *Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost 2007-2013, MPSV ČR, kap. 2.2 Kontext národních strategií a politik (str. 58-74), kap. 3.1-3.5 (str. 79-88), kap. 3.8. Konzistence OP se strategickými dokumenty (str. 89-96), kap. 4.1-4.4 popis prioritních os (str. 104-130).*
- <http://esfcr.cz>
Co je to ESF: <http://www.esfcr.cz/clanek.php?lg=1&id=5>
Přehled realizovaných projektů: <http://www.esfcr.cz/clanek.php?lg=1&id=4681>

8. 48. týden, 24.11-23.11

Programy vzdělávání a pracovního výcviku – typy, cíle, efekty (Horáková)

Role vzdělání a kvalifikace v současné společnosti. Koncept lidského a sociálního kapitálu. Význam vzdělávacích a výcvikových programů v kontextu evropského pracovního trhu. Rekvalifikace v ČR, jejich efekty.

Povinná četba

- Horáková, M.; Rákoczyová, M. 2003. *Přínosy rekvalifikací pro znevýhodněné skupiny nezaměstnaných*. In Sirovátka, T., Mareš, P. (ed.): *Trh práce, nezaměstnanost, sociální politika*, Brno: Masarykova univerzita (str. 202-219)
- Shackelton, J. R.. 1995. *Training for Employment in Western Europe and the United States*. Aldershot (UK), Brookfield (USA): Edward Edgar, kap. 4 *The Political Economy of Training* (str. 47-64)

Rozšiřující četba

- Sirovátka, T a kol. 2005. *Směrování české sociální politiky s důrazem na agendu Lisabonské strategie*. Kap. 3.2 *Politika trhu práce v ČR a v EU* (str. 66-81). Brno: VUPSV
- Sirovátka T.; Kulhavý, V.. 2007. *Programy aktivní politiky zaměstnanosti v ČR v roce 2005: Hodnocení efektů na nezaměstnanost v roce 2006*. Brno: VUPSV

9. 49. týden, 1.12.-7.12.

Poradenství pro nezaměstnané (Pořízková)

Systém poradenské práce s nezaměstnanými. Typy poradenství při zprostředkování zaměstnání. Individuální akční plány.

Povinná četba

- Kotrusová, M.: *Proces poradenství při zprostředkování práce z mezinárodní perspektivy. Zkušenosti dalších evropských států.* In: *Úloha politiky zaměstnanosti v oblasti pracovně právního poradenství při zprostředkování zaměstnání. Příloha 1. VÚPSV, Praha 2000. Str. 3 – 30.*
- Horák, P. 2004. *Co má společného individuální akční plán a úkolově orientovaný přístup? Sociální práce 1/2004 (str. 82-89).*

Rozšiřující četba

- *Poradenské techniky a aktivity při práci s uchazečem. Metodická příručka pro poradce pro zprostředkování. MPSV 2003.*

10. 50. týden, 8.12.-14.12.

Monitoring a hodnocení programů zaměstnanosti (Horáková)

Monitorované ukazatele trhu práce. Role hodnotících studií při sledování vývoje na pracovním trhu. Přístupy k evaluaci programů a opatření politiky pracovního trhu, techniky evaluačního výzkumu, interpretace zjištěných dat.

Povinná četba

- Rossi, P.H., Freeman, H., Lipsey, M.W. 1999. *Evaluation: a systematic approach. SAGE publications, Thousand Oaks.* Kap. 6 *Monitoring program process and performance (str. 191 – 232)*
- Sirovátka, T.; Rákoczyová, M. 2002. *Rozsah a cílenost programů aktivní politiky zaměstnanosti v ČR, zájem o programy a motivace účastníků. Hodnocení programů aktivní politiky zaměstnanosti na lokálním trhu práce. Brno: VÚPSV (str. 1-14)*

Podmínky ukončení kurzu

Odevzdání seminární práce a absolvování testu (písemná zkouška).

30% výsledné známky tvoří seminární práce (0-30 bodů) a **70%** test (0-70 bodů).

Kurz je absolvovaný v případě, že student dosáhl celkem **60 -100 bodů.**

Bodové ohodnocení	známka
93 – 100	A
85 – 92	B
77 – 84	C
69 – 76	D
60 – 68	E
0 - 59	F